

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

19 [i.e. 10.] tripartita 1. pars declarat varia itinera, quibus nos Christus quæsivit. 2. declarat præcipue nos quæsivisse in cruce, per quam nos redemit. 3. ostendit, quomodo non debeamus esse ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

Filium Dei venisse, propter peccatores se in Matrem Filii Dei electam esse.

Viam quoque post quadraginta dies in brachiis Matris à Bethleem in Ierusalem fecit iterum propter nos; ut scilicet ibi se pro nobis offerret in templo, quodam quasi sacrificio maritimo. Ibi quæsit, si quos forè adhuc inveniret iustos, si quos in spiritu Dei expectantes redemptionem plebis Israel. Invenit autem Simeonem & Ananiam, & in brachia eorum se deponi voluit, ad consolationem omnium iustorum, *querentium Dominum, querentium faciem Dei Jacob.* Sed hanc querere non possent, nisi prius eos ipse quævisset, *tamquam Deus salutaris eorum, impertiens eis benedictionem & misericordiam.* Quos ergo cum lacrymis quæsierat in stabulo & fæno, jam ex parte cum gaudio facit laudis suæ præcones in templo: & gloriæ suæ incipiens iter; efficit ut *major sit glorie novissima domus quam prima.*

LECTIO tripartita.

Querens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, Tantum dolor novus sit lassus.

PARS I. Declarat variam itinera, quibus nos quæsit Dominus, ab infantia, usque ad ascensionem: hæc est clausula itinerarii Filii Dei, ait S. Bernardus, tot mysteria quæ peregrit, dum exultavit ut gigas ad currendam viam, & à summo calo egressio eius, tot sunt viæ quibus nos quæsit, ut ad Patrem reduceret.

Ber. ser. de Ascens. Ps. 18. Alie viæ sunt infantie Christi
Primò si de eius infantia & incarnatione loquimur, via magna est, quam propter nos fecit à folio Patris usque ad uterum Virginis. Multos colles, multosque montes celsissimos transiit ut ad nos veniret, & nos inveniret: *Ecce iste venit saliens in montibus transiens colles, dicit Sponsa in Canticis.* Angelorum Ordines omnes transiit, tamquam montes & colles, & ad humanam venit naturam, ut sibi eam conjungeret, & sibi in ea omnes homines confederaret: *Nusquam Angelos apprehendit semen Abrahamæ apprehendit, inviolabili sibi fœdere conjungendum, & in cælum reducendum.* Silenter verò huic itineri se accinxit, & in utero Virginis venit. Rationem dat B. Zeno ser. 1. de Nativitate, his verbis: *Christus latenter in mundum intravit, ne sibi sapiens Diabolus videretur; ut quoniam homo in paradiso non cognoverat Diabolum; sic Diabolus in seculo non cognosceret Christum.* Cur autem venerit, mox indicat, dum urget Matrem citò ad montana secum iter facere, ut sanctificationem operetur in anima Ioannis adhuc infantis in utero existentis. Hæc est ergo primaria causa viæ eius, sanctificatio nostra, cuius primitias, illic ubi venit, manifestavit in Ioannis anima, ex pulso ab ea peccato originali, & Dæmonis potestate omni.

Heb. 2. Altera via quam infans in utero propter nos suscepit, fuit à Nazareth in Bethleem. Via sanè laboriosa, cum ob distantiam locorum, quæ aliquot dies peregrinationis requirebat, cum ob hybernalem auram itineri incommoda, itinercantibusque in festam. Interim cælitus præordinata erat ei hæc via, ut nos quæreret in stabulo & præsepio inter animalia, quia per peccatum facti eramus similes iumentis insipientibus. Sic de hac re loquitur S. Bernardus: *Heu tristis & lacrymosa mutatio, ut homo paradisi incolæ, Domesticus Dei, supernorum spirituum coheres, cæli civis, repentina se convertere in venerit, & propter infirmitatem jacentem in stabulo, & propter pecorinam similitudinem indigentem fæno, & propter indomitam feritatem alligatum præsepio. Ideo & panis Angelorum factus est fœnum, postquam in præsepio, nobis jumentis appositum verbum quippe caro factum est, & juxta Prophetam. Omnia caro fœnum.* Hæc S. Bern.

Christus cur silenter incarnatus.
Denique paulò post in Aegyptum iter arripit, non sine fatigatione & lassitudine. Divina autem ordinatione id fit, quia & ibi luce sua tandem tenebras erat fugaturus & populum istum ab idolorum cultu ad veritatis tramitem reducturus, ut Patrem adorarent in spiritu & veritate, qui diu excæcati Dæmonem adorant in mendacibus simulacris, & detestanda veritate. Hanc ergo rursum viam longam & contragiosam ingressus est propter nos peccatores, ut merito & dicere possimus: *Querens me sedisti lassus.* Notum quoque est iter, quod anno duodecimo ætatis suscepit à Nazareth in Ierusalem, ut in templo sederet, non tam interrogans, quàm docens, sicque ad veram sapientiam legis Doctores traduceret. Sedit ergo & tunc, illos quærens, & in illis omnes errantes, ut eos doctrinæ cælestis faceret participes.

2. Via
Hæc sunt itinera infantie eius, & viæ admirabiles in salutem nostram ordinatæ. Quas & admiratur Sapiens ipse, dum dicit, post tria sibi difficulta quartum se penitus ignorare: *Viam viri in adolescentia, sive in Virgine intemerata ut Hebræa significat.* Hoc enim planè admirabile, & Angelis antea incognitum, quomodo Christus, licet infans tamen vir sapientia & perfectione, viam sibi fecerit in Virgine, in incarnatione; & ex ea egressus fuerit in nativitate, sine integritatis & virginitatis diminutione. Hæc via investigabilis est, quia nulla per eam transiens reliquit vestigia. Quod si alteram sequamur lectionem, quæ habet: *Viam viri in adolescentia.* Etiam & illa admirabilis est, nec satis agnita, quia ut dicit S. Ambrosius. *Christus est Vir, cuius viæ cognosci in adolescentia & juvenute non possunt. Quis enim animo estimare, aut capere possit, quanta ille opera execuerit, cum moraretur in terris? quæ itinera virtutum duxerit? Hoc solum scimus in omnibus suis viis non quævisse, salutemque nostram, & quidem grandi labore & fatigatione; & propterea ei piè quilibet potest dicere: *Querens me sedisti lassus.**

Bern. ser. 15. in Cat.
Secundò, si de eius perfecta loquimur ætate ab anno trigésimo multiplices adorsus est vias in

3. Via

Psal. 23

Agg. 2.

4. Via

5. Via

Prov. 30.

Hæc est lectio mul-

torum ex Heb.

Ambr. l. de Salom. 5.

Alia sunt via per

g. 2.

gratiam nostri. Notissima est ejus ad Iordanem via, ut ibi à Ioanne baptizaretur. Quid Baptismo egebat, qui peccato carebat? Propter nos igitur Baptismum suscepit, ut viam nobis per Baptismum in gratiam & gloriam præpararet. Ibi nos quærebat, postea regenerandos, & in adoptionis filios à patre recensendos per Baptismum à se institutum, per quem Adam veterem sepeliens in aquis, novæ vitæ parturit, & securæ ad salutem viæ accingit. Nota est eius via paulò post in desertum, ubi per varias austeritates quadraginta diebus se affligit pro nobis: Ibi nos quæsit, ibi nos docuit viam penitentiae & humilitatis. Ibi post quadraginta dies ita sedit lassus, sicque & fame confectus, ut advenire necesse fuerit Angelosi ministratos, ad refocillandam lassitudinem & famem. An non ergo id considerantes rursus dixerimus cum veritate: *Quærens me sedisti lassus?*

Quid de continua postmodum ejus itinere loquar? Nonne urbes oppida castella Iudææ jugiter circuevit, quærens oves quæ perierant domus Israel? Nonne sub dio singulas in oratione noctes consumebar: O quoties lassus sedisti, sive in agris, sive in montibus; lassus, inquam, vel itinere, vel orationis, prædicationisque continuatione. Singulas eius fatigationes non describunt Evangelistæ, quia nec possent: sufficit D. Ioannem semel scripsisse, quòd apud puteum Samaritanæ lassus sederet, cum siti & fame. Quam lassitudinem cæteras quodammodo in se complectentem, & mysterio plenam, prosequitur S. Augustinus tract. 25. in Ioann. his verbis. *Iam incipiunt mysteria. Non enim frustra fatigatur Iesus: non enim frustra fatigatur virtus Dei: non enim*

enim frustra fatigatur, per quem fatigati recreantur: non enim frustra fatigatur, quo presentem firmamur. Fatigatur tamen Iesus, & fatigatur ab itinere, & sedet, & iuxta puteum sedet, & hora sexta fatigatus sedet. Omnia ista mysterium inanuunt. Postea idem ostendit, quòd non nisi propter nos fatigatus fuerit quærens nos, sic enim subdit: Tibi fatigatus est ab itinere Iesus, invenimus fortem Iesum, invenimus infirmum Iesum. Omnia per ipsam facta sunt, & sine labore facta sunt. Quid ergo illo fortius? Fortitudo Christi te creavit, infirmitas Christi te recreavit. Fortitudo Christi fecit ut quod non erat, esset; infirmitas Christi fecit ut quod erat, periret. Condidit nos fortitudine sua, quæsit nos infirmitate sua. Propterea igitur ei dicimus: Quærens me sedisti lassus, tantus labor non sit cassus. Hæc enim oratio de sumpta est ex verbis S. Ioannis, Christum lassum sedentem apud puteum describentis. Atque idem est, ac si cum S. Ambrosio diceremus: Quære me, Domine, quia ego te requiro. Quære me, inveni me, suscipe me, porta me. Potes invenire quem tu requiris, dignare suscipere quem invenis, impone hæmeris quem susceperis. Non sit tibi pi-

Non prosequor hic verbis prolixis eius fatigationem incredibilem in horto, dum non solum sedit lassus, sed etiam procubuit cruentus, sudore aspersus & sanguine, præ lassitudine, rædio & tristitia. Quæ omnia ei contigerunt, quia ibi quærebat Adam & filios Adæ; quia in horto sumpterat exordium prima perditio eorum; ibi inobedientia ceperat, quam debebat ipse in se expiare. Dum ergo cum sic incurvatum conspiciamus, & in nostris inquisitione defatigatum tanto cum sudore agnosceimus, nonne merito cum tota cordis com passione & compunctione rogamus, ut tantus labor, tantusque sudor non sit cassus?

Similiter nonne nos quærens sæpè dedit pro tribunali totus exhaustus? Nonne per spinas transiit cruentatus, & totus corpore fuit dilaceratus? Hæc omnia in gratiam nostri toleravit, ut ea rememoremus, & non simus ingrati; ut etiam eam repræsentemus, & reddamus corde & mente piis, sicque ejus pietatem possimus experiri.

PRæcipua ejus via fuit via Crucis, qua nostram partem consumavit redemptionem, ideo hic addi debet: *Redemisti crucem passus.* Ibi enim pretium solvit condignum & abundans, imò & superabundans pro peccatis non solum nostris, sed etiam totius cruciatum mundi. Vnde & Platæasserit, quòd fuerit, scriptum: *Christus propter S. Ambrosium præfat. in Pf. 35. dicit: Beatus sanguis Christi, dives ad pretium profusus ad lavandum omne peccatum.* Nempe una illius gutta, ob unionem ad verbum, sufficiens erat ad redemptionem totius generis humani, & ad expiationem omnis peccati: sed tamen voluit offerre totum sanguinem, ut magis elucefceret eius dilectio & copiosa coruscaret redemptio. In figura huius rei jubet Dominus Levitici 8. per Moysen conspergi populum victimæ sanguine, ut saltem vel gutta eos attingeret, reliquum vero cruribus super altare effundeatur. Videtur Christus est, sanguinem fundens, cujus sufficit ad expiationem populi aspersio vel minima; sed tamen super altare crucis totum vult fundi, ut plus solvat per liberaltatem, quam debebat per rigorosam satisfactionem. Vnde & advertebat Theologi, non solum per sanguinem, sed etiam per quem liberatum, pro peccato Christum potuisse sacrificare, v.g. per jejunium, orationem, lacrymam vel unicam, si ea tamquam pretium Patri vellent offerre pro redemptione. Non tamen obtulit omnes virtutum actus, quos tota elicit vita, tamquam integram pretium redemptionis nostræ; sed omnes simul obtulit per modum unius meriti & pretii integri, in passione & cruce consummati. Quapropter passim in Scripturis nostra redemptio cruci tribuitur, sanguinique & passioni: *Redemisti nos Domine Deus in sanguine tuo.* Cum mortui es, per tuam mortem suam nos vivificavit. Item: *quem propositus sanguis tuus, Deus propitiorem in sanguine suo.* Hinc & sanctus

Singule fatigationes Christi non sunt scriptæ. Ioan. 4.

Aug. Tract. 13. in Ioan.

MANU

guis ejus passim vocatur, Sanguis redemptionis, Sanguis propitiationis, Sanguis fœderis, Sanguis reconciliationis, Sanguis ablutionis & sanctificationis, Sanguis expiationis, Sanguis pretiosus Agni immaculati.

Denique, tota ejus contra peccatum factam, infernum victoria passioni ejus ac cruci adscribitur, delens quod adversum nos erat chyrographum decreti, tulit de medio, affigens illud cruci, & ex-poliatis principatus & potestates, traduxit confiden-ter, triumphans illos palam in semetipso; sive ut alii legunt, Triumphans illos in ligno. Unde alibi à nobis dictum est, quomodo Crux Christi fuerit non solum altare sacrificii & immolationis ejus; sed etiam curvus triumphus ejus: in quo sedet ipse palam trophæa referens de peccato, quod suo obliteravit cruce; ac de diabolo, quem curru huic alligatum in ima parte trahit evictum, ita ut egrediarur ille subjugatus ante pedes ejus ignominiosè, & quidem in æternum. De hujus chyrographi deletionem, ac de trophæo in cruce, frequenter loquuntur Sancti Patres. Sufficiat nunc nobis audire B. Petrum-Damianum, qui quidem de chyrographo sic eloquitur: Primus homo, cum manum ad arborem, diabolo suadente, por-rexit, quasi lignæ tabule chyrographum dedit ita servituti inscripsit, Secundus homo, cum in cruce manus extendit, cautionem illam latere passionis obliterando delevit, per lignum ergo servituti, per lignum ergo liberati sumus, per lignum eicisti de Pa-radiso, per lignum revocati, per lignum inimici, per signum in amicitiam Dei & Angelorum reconcilia-ti sumus. Detropheo quoque in cruce peracto, dum ibi hostis noster, perpetuus in perpetuum confixus est, sic idem P. Damianus: Terribilis latro, ejus manus plene sunt sanguine, (id est, Satan) in hac cruce confusus est. Sed Christus aliter, aliter ipse: Christus ad momentum: ille in æternum; Christus de-bellavit aereas potestates, & affixit cruci. Ex altera parte crucifixus est redemptor; ex alio ille prævari-cator, Rex hæc suspenditur in gemino patibulo; secun-dum septuaginta; ita Rex mortui in duplici patibulo suspenditur, quia dum Christum interficit, in ipsa cruce crucifigitur, quam invenit. Hæc B. Damianus, conformiter his que tradidit Origenes hom. in Iosue, Addamus & hic Paræticum carmen, quod de S. Cruce didici, & probans ea quæ hæcenus dicta sūt, P. nica spes hominum Crux, O venerabile signum!

Col. 11. 2.

Christi crux, triumphus ejus.

P. Damianus ser. de In-vent. S. Crucis.

Iosua .8.

Omnibus esto salus, unica spes hominum.
Bajula tu pretii quod mundi debita solvit:
Quo meruit redimi, bajula tu pretii.
Tartara vincta tuis solium esse triumphis:
Lugent vexillis tartara vincta tuis.
Panda & astra propriis quos stigmatibus signas:
Dus requiem festis, pandis & astra piis.
Chyrographum vetiti pepigit quod patio ligni
Diluis, & pomi chyrographum vetiti,
Lux, honor, imperium, laus, gloria, doxa per ævum,
Sic tibi Trine Deus, lux, honor, imperium.
Viti floriger.

Multa alia de redemptione per crucem facta possemus hic subjungere, occasione ejus quod hic Christo canimus: Redemisti me cruce passus; sed cum ex alibi à nobis dictis hæc peti possint, superfedemus. Hoc pro conclusioe repetendo dicimus: Si non fuisset crux, non fuisset vita ligno affixa, & non fluxissent ex latere ejus vivi incorruptionis, ex aqua & sanguine mundam purgantes; non fuisset raprum peccati chyrographum, non affecit fuisset libertatem, non lignum vita fructum percepisset, non aperitus fuisset Paradisus, non versatili trophæa cessisset via Eden; non latro habitasset Pa-radisum; non mors fuisset conculcata, non hostiati in-feri, non serpens acerbè morte affixus. Ita loquuntur hæc de re Sancti Patres. Cum ergo hæc omnia per crucem & passionem Domini peracta sint, omnisq; benedictionis Fons in cruce & passione reperitur, meritò in ea confidimus, & Dominum per suam crucem & passionem obsecramus, ut non patiarur nos perire, quandoquidem tanti ei constitit no-stra redemptio, & tanto nos amore profecutus fuerit.

V. Andre-am Creten-sen apud Suri. 14. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Gal. 3.

Hoc considerans Apostolus dicebat. In fide vivo Filii Dei, qui dilexit me, & semetipsum tradi-dit pro me. Quasi dicat: Tota fiducia mea per quam vivo, in Christo Filio Dei collocata est, ejus-que dilectioni innotuit, quam ergo me ostendit, moriens pro me, & redimens me. Nempe, ut ait S. Ambrosius in Psalm. 32. vers. 9. Christus nostra tu omnibus vita est. Ipsi divinitus vita est. Ipsi æ-ternitas vita est, ipsi caro vita est, ipsi umbra vi-tæ est. Vide & Ieremias ait: In umbra ejus vi veni: umbra altarum, umbra crucis, umbra est passionis. I. Ipsi mors vita est, ipsi vulnus vita est, ipsi san-guis vita est, ipsi sepulchra vita est, ipsi resurre-ctio vita est, uni versorum. Vis scire quantum ipse mors vita est? In morte ipse baptizati sumus, ut in no vitate vita ambulemus. Ipse granum pro nobis, corpore solatus & mortuus est, ut fructum multum afferret in nobis, mors itaque ejus fructus est vite. Hæc ille S. Ambrosius, conformiter Apollolo di-centi se vivere in fide Filii Dei, ac in ejus dilectio-ne, quam per mortem ostendit, per quam & vitam nobis donavit.

Christus

Hanc autem dilectionem ita Christus Domi-nus moriens pro unversis impendit, ut etiam quasi pro profuit singulis, quasi pro singulis se morti obtu- lisset, ut indicat Apostolus, dum in singulari ait: morti sese Qui dilexit me, & semetipsum tradidit pro me. Quapro- obulit, per etiam in singulari canimus: Quærens me sedi-sti lassus redemisti cruce passus. Confirmat id ip-sum quod S. Gertrudis refert se edoclam divinitus, quod quilibet attendens imaginem Crucifixi, & re-stitare debeat Iesum Christum cordi suo sic lo-qui: En vides, quomodo causa tui amoris pependim in cruce nudus, dispectus, & totoque corpore vulnera-tus, ac per singula membra distentus: & adhuc san- to charitatis dulcore cor meum ergas afficitur, ut si saluti tuæ expediret, aliter que æternam felicitatem conse-

Lib. 7. In

fin. c. 10.

consequi non posses, vellem pro te solo tolerare omnia que pro toto mundo toleravi.

Simile est quod in spiritu à Christo audivit S. Birgitta: Ego sum charitas summa; nam omnia que ab æterno feci, ex charitate feci, & quecumque facio, aut in futurum faciam, ex mea charitate procedant, procedent que. Dilectio mea erga hominem modo eque grandis est, sicut erat tempore passionis mee, quando per mortem ex nimia charitate liberavi omnes electos. Et si fieri posset ut toties moreretur quot sunt anime in inferno, ego promptissima voluntate & perfectissima charitate corpus meum traderem, eandemque passionem & mortem pro qualibet anima sustinerem, quam sustinui pro omnibus.

PARS III.
Quomodo non debeamus esse ingrati, ut tantus labor non sit castus 154.
ca. 49.

CONqueritur Dominus, quod huic tanto amori, tantoque labori, multæ sint ingrati anime, quibus ille inutilis redditur, & castus; quia nec illum recogitant laborem pro se susceptum, nec amori amorem reddunt. Audi eum. In vanam laboravi, sine causa & vasè consumpsi fortitudinem meam: Ergo iudicium meum cum Domino, & opus meum cum Deo meo. Quali dicat; Frustra omnes vires meas in salutem hominum impendi, frustra tot laborio sas vias pro illisquirendis ingressus sum, frustra sudavi, frustra sanguinem fudi, frustra crucis & passionis tormentis tora mea fortitudo consumpta est: quandoquidem tanto numero super sunt ingrati anime, quibus nihil hæc omnia profunt. Tu tamen, O Pater æternus: nostri non mea id culpa fieri, utram pauci falventur, quandoquidem nulli labori pepercerim propter eorum salutem, nihilque intentatum reliquerim.

Pie anime, omnes Christi labores & dolores rememorant.

Certe omnes anime quæ hoc unum cordi habent, in hocque collaborant, ut tantus labor non sit castus; ideoque cum amore & compassione id obsecrant. Labores omnes doloresque pro se à Christo susceptos rememorant, quasi vestigia viæ eius laborio sæ & doloro sæ relegentis, ut eis insistant, & cum sequela amorem dependant: sicque de meritis ac redemptione eius partem sibi sufficientem applicant.

S. Bernardus de se sic loquitur sermone 43. in Cant. Ego fratres, ab ineunte mea conversione, pro acervo meritorum, que mihi deesse sciebam, fasciculum mihi colligere, & inter abera mea collocare curavi, collectum ex omnibus anxietatibus, & amaritudinibus Domini mei. Hæc meditari dixi sapientiam, in his iustitiæ mihi perfectionem constitui, in his plenitudinem scientiæ, in his divini salutis, in his copiam meritorum. Hæc continuo medicando, quid aliud censebatur dicere S. Bernardus, quam istud: quarens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, tantus labor non sit castus?

Audi & S. Augustinum in Manuali suo capit. 23. Clavi & lancea mihi clamant, quod verè reconciliatus sum Christo: Longinus aperuit mihi Christi lanceam lancea, & ego in terra, & ibi requiesco securum,

Inter brachia Salvatoris mei, & vivere volo, & mori capio. Ibi securus decantabo. Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me, nec delestisti inimicos meos super me. Rufus idem ibid. cap. 22. & 23. sic loquitur: Christus, mortuus est pro nobis. Totus spes mea est in morte Domini mei, morti eius meritum meum, & refugium meum salus, vita, resurrectio. Non sum meriti inops, quamdiu ille miserationum Dominus non defuerit. Quicquid ex me mihi deest, usque pro ex visceribus eius, quoniam misericordia affluunt, nec desunt foramina per que affluant. Id ipsum post S. Aug. profecquitur fuse S. Bernardus serm. 61. in Cant.

Audiendus quoque S. Chrysologus, qui Christum introducit è cruce nos alloquentem, & rogantem peccatores, ut tantus eius labor non sit castus. Expandit manus suas, distendit membra, dilatavit viscera, offert sinum, gremium pandit. Quasi diceret nobis: Videte, videte in me corpus vestrum, membra vestra, viscera ossa vestra, vestrum sanguinem. Crux hæc, non meus, sed mortis est aculeus. Clavi isti non mihi ingunt dolorem, sed vestram mihi ingunt alius charitatem. Vulnera hæc non educunt gemitus meos, sed magis vos meis visceribus introducunt. Extensio corporis mei vos dilatat in gremium, non meam crescit in penam. Sanguis meus non mihi deperit, sed vestrum prorogatur in pretium. Tenete ergo, redite, & velis pro base Patrem quem videtis pro malu bona, pro inivitis amorem; pro vulneribus tantis tantum reddere charitatem. Hæc ille serm. 108.

Mulci ex Sanctis utriusque sexus Christum crucifixum considerantes, magno cordis dolore affecti sunt; ubertim etiam lacrymis fluentibus. Non verò ex eo solum lacrymæ erumpébant, quod Christo patienti compatentur, sed ex eo quoque quod cum ipso Christo lugerent multorum ingratitudinem, qui in peccatis perseverantes, tot labores & cruciatu sibi reddunt inutiles & castos: nec illi compatiuntur qui pro ipsis patitur, sed potius rursus eum crucifigentes sibi in ipsis, offensus habent, & sanguinem testamenti pollutum ducunt. Hæc prævisa ingratitude maxime Christum torquebat tempore passionis, magis quam flagella, clavi, spinae, crux, lancea: Vnde illa ei sanguinem sudorem, liquisse existimatur in horto, æmine adhuc eum torquente, nisi futuri cruciatu s futurus erat inutilis vanum, pro quibus offerrebat redemptionis, pretium sufficienter, sed non erat pro futurum eis sufficienter, ob neglectum, vel despectum.

Dicimus autem efficaciter omnibus illis profuturum eius laborem ac dolorem, laboreque ac dolore acquisitam redemptionem, qui sincero corde illam ponderarint, ruminarint, mentique considerint; atque ita efficacem sibi esse peroptarint, toto animi affectu. In cuiuslibet enim hominis potestate est, quamdiu vivit, efficaciter sibi redemptionis pretium applicare, & crucis fructum percipere, per contritionem cordis, per confessio-